

viharnik

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE GOZDNO GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADEC P.O.

OCENA POSLOVANJA LETA 1993

V letu 1993 je gozdarstvo poslovalo še v slabših pogojih kot predhodna leta. V mesecu maju je sicer izšel Zakon o gozdovih, ki je ukinil temeljne organizacije in dal pogoje poslovanja enovitemu podjetju v II. polletju. Določila iz Zakona o gozdovih o oblikovanju Zavoda za gozdove Slovenije o predpisanih minimalnih pogojih za delo v gozdu ter načinah financiranja vzdrževanja in novih gradenj cest so ostala le v zakonu, v življenju pa se niso realizirala. Prav tako ni bilo storjenega ničesar na področju davčne politike in s tem v zvezi z nelojalno konkurenco posameznikov. Cene gozdnih sortimentov v absolutnem znesku so na domačem in svetovnem trgu dosegle nižjo raven kot v letih poprej. Proračun ni zagotovil dovolj sredstev za vlaganja v zasebne in družbene gozdove. Skozi vse leto smo se ubadali s pomanjkanjem dela, ki je posledica vračanja gozdov bivšim lastnikom, nepoštena konkurenca odkupa gozdnih sortimentov od kmetov in manjših gozdno bioloških vlaganj. Delavci so bili večkrat razporejeni za tehnološke viške, njihovi osebni dohodki pa se že od meseca decembra preteklega leta niso spremenili.

Da ne bi prodajali samo surovine, ampak bi svojo proizvodnjo razširili vsaj na polizdelke, smo v mesecu februarju najeli vse tehnične kapacitete in ljudi Žage Otiški vrh. Ta pa zaradi pomanjkanja surovine in tehnološke iztrošenosti ni dajala željenih efektov.

Iz zgoraj navedenih pogojev poslovanja je logično, da smo poslovno leto 1993 zaključili z negativnim rezultatom, ki pa je le v manjšem delu posledica slabega poslovanja, v večjem delu pa je posledica objektivnih zunanjih vplivov.

V letu 1994 pričakujemo že v prvih mesecih učinke Zakona o gozdovih, saj smo v zaključni fazi podpisa dogovora o razdelitvi ljudi in premoženja med zadrugami, Zavodom za gozdove Slovenije in izvajalskim podjetjem.

Glede na predviden obseg dela, ki bo izvajalskemu podjetju še ostal, je bilo ob razdelitvi premoženja in delavcev ca 200 delavcev opredeljenih kot trajni tehnološki viški. Po pogodbi o razdružitvi in po določitih zakona jih bo morala financirati država.

V najkrajšem času bomo organizirali naslednika GG, t.j. izvajalsko podjetje s približno 150 zaposlenimi. Ob čistih in jasnih pogojih poslovanja planiramo uspešno poslovanje bodočega podjetja.

Pavlina AREH

Čeprav se pomlad koledarsko še ni začela, pa dnevi vse bolj in bolj prinašajo vonj po pomladi. Zemlja po zimskem mirovanju že kliče in kmetje so že na njivah, kjer se bo začela spomladanska setev. V naših krajih je še veliko kmetij, kjer težko zemljo poleg traktorja obdelujejo še z volmi.

Na Trmodovi kmetiji na Paki pri Mislinji smo gospodarja Antona in gospodinjno Terezijo Dežman ujeli v fotografski objektiv prav v času, ko sta na njivo vozila gnoj - Foto: F. Jurač

VOZILI SMO ZA GROFA THURNA

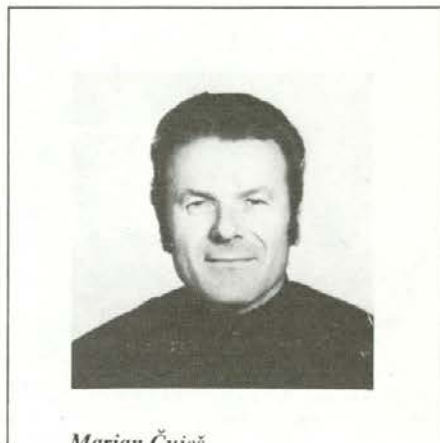
Negotovost v zvezi z izhajanjem VIHARNIKA je kriva, da se mnogi dopisniki redkeje oglašamo, čeprav nam snovi za pisanje v teh burnih časih res ne manjka. Še posebej tisti, ki smo radostno dočakali upokojitev (to mrho fardamano) in ki smo vedno radi kritizirali, bomo brez VIHARNIKA ob glavno sredstvo za svoje čustvene izlive. To, da so našemu gasilu šteti meseci, smo ugotavljali tudi udeleženci srečanja pri DULERJU na koroško-štajerski meji, kjer smo obujali spomine in iskali rešitve. Če danes nima zagotovljenega delovnega mesta niti dolgoletni urednik, ki je poleg dopisovanja sposoben voditi še mnoga druga dela, potem tudi VIHARNIK nima prihodnosti ali pa saj v taki obliki ne, v to smo lahko prepričani. Kar prav ima moj bivši sodelavec, ki trdi, da bo sčasoma ves VIHARNIK en sam nekrolog. Le kdo ga bo napisal zanj (za VIHARNIK), ko se bo sesulo gozdarstvo do kraja? Odvmil sem mu, da je bil nekrolog za naše skupno podjetje napisan tistega dne, ko je bil v parlamentu sprejet zakon o vračanju lastnine veleposestnika ali grofa Thurna, ko jim bodo vrnjeni gozdovi.

Spominjam se, kako smo za grofa Thurna iz Avstrije pred mnogimi leti vozili les s pobočij Olševe, tudi šoferji takratne LESNE. Vihar, ki je tistega daljnega leta pustošil po Olševi, je hudo prizadel tudi grofovsko gozdovo onkraj naše meje. Les so izdelali naši delavci, zaradi lažjega transporta pa smo ga odpremljali po naši strani porabnikom v Avstriji. Velike količine celuloznega lesa smo prepeljali tudi v papirnico

na REBERCI pri Železni kapli. Ta tovarna danes ne stoji več, ker so jo avstrijski "zeleni" zaradi njene eko-loške neustreznosti zaprli in podrli.

Gospoda grofa, od katerega je odvisna usoda mojih bivših sodelavcev iz gozdarstva Črna, sem srečal leta 1968 na njegovi žagi v Pliberku, kjer si je ogledoval skladovnice rezanega lesa na skladišču. S tovornjakom sem počasi rinil mimo njega in ga zvedavo ogledoval, kajti prav nič grofovski se mi ni zdel v tisti zeleni lovski opravi. Prijazno me je pogledal izpod klobuka, okrašenega s krivci in gamsovimi čopom ter si z zanimanjem ogledoval visoko naloženi tovor na kamionu. Ker sem bil vzgojen v socialističnem duhu, sem čutil do kapitalistov le tisto nujno spoštovanje in nič več. Danes bi tudi jaz uklonil hrbtnico in snel z glave še lasuljo, samo da bi mu ugajal. Tisti trenutek sem pomislil na tajnika moje krajevne skupnosti, ki me je postavil pred vrata svoje pisarne samo zato, ker sem ga zmotil zaradi nujne zadeve na neuraden dan. On bi bil pravi grof ne pa ta mož, ki se ozre celo v umazanega šoferja in mu prijazno pokima, pa čeprav mu le ta s svojimi prispevki ne polni njegov proračun.

Pred 25 leti smo na TIS Pameče pripeljali prve tovornjake MAN, katerih smo se šoferji razveselili kot otroci. Takrat smo v VIHARNIKU še lahko brali, kaj vse smo zgradili, kupili, povečali ali izboljšali, danes pa lahko izveš le, kaj so opustili, zmanjšali in koliko delavcev odpustili. Nove MAN-e smo poleg drugih voznikov prejeli tudi trije s

Marjan Čuješ

koroškega konca. Ivan Vavkan, Oto Grubelnik in jaz smo bili tisti srečneži. Od prvega dne so nam pomenili vse, saj je bila vožnja v primerjavi s prejšnjimi prava pesem. S temi tovornjaki smo vozili les z Olševe v Avstrijo na različne žagarske obrate. Zadnje tovore smo praviloma peljali čez mejo, zaradi carinskih opravkov pa tudi vsi vozniki skupaj. Nama z Ivanom je povzročalo največ težav neznanje nemškega jezika. Pomagal nama je Oto s tem, da je odčital številke z najinih tahografov in nato sva jih v nemščini ponavljala dokler nisva prišla pred carinika, ki jih je vpisal v carinsko deklaracijo. Tako smo se mučili ves mesec, nato pa se je zataknilo. Ivanu se je števec obrnil na število 17501 prevoženih km. To je bila težka številka. Ko je prišel na vrsto je z muko iztisnil "siebzehn tauzent...petsto ena... kurc" in odmahnil z roko v upanju, da carinik zadnje besede ni razumel. "A petso ana?" je lepo po koroško zategnil carinik, ki je že pred tem pravilno zapisal število povedano v kombiniranem jeziku, nato smo se pa zakrohotali. Od takrat na vsakem mejnem prehodu najprej uporabim svoj materin jezik. Cariniki niso nikoli kontrolirali ali se število na števcu ujema, zato bi ga lahko Ivan zaokrožil na lažje izgovorljivo, vendar tega v svoji poštenosti še pomislil ni.

Šoferji gozdarskih prevozov imamo na tiste dni kljub garanju lepe spomine, ne moremo pa oprostiti tedanji veliki LESNI, da ni našla denarja za doplačilo bonificiranih let, do kar smo imeli vso pravico. Te ugodnosti so svojim voznikom omogočila razna majhna podjetja, katerih naj-večji tovornjak je bil 5 t kamion in je vozil le na asfaltnih cestah. Kljub temu pa so bila tista leta, prebita med šoferji, merilci in nakladalci zame najlepša, spomin nanje pa še vedno živi.

Že uvodoma sem dejal, da sodim med kritizerje in iz svoje kože pač ne morem. Nekoč sem svojemu šefu, ko me je vprašal po počutju, oponesel, da hvaliti nimam kaj, kritizirati pa ne smem. Danes se teh besed sramu-

Na Mitneku pod Peco (1971) od leve: Florjan Debelak, Franc Kranjc, Josip Šekerija, Tone Maček (merilec), Franc Stopar, Jože Vončina

jem. Za tiste čase bi lahko le dejal: "Pohvaliti nimam kaj, šimfati pa še manj!"

Tako dobro nam je bilo, le zavedali se nismo. Ja, to so bili časi, ko mladi niso zavidali starim njihove starosti in zdravi ne bolnim njihove invalidnosti. To pa sta dva pogoja, ki delavca pripeljeta v pokoj in ga rešita tiste strašne negotovosti, ki jo občutijo vsi "čakajoči" in s katerimi globoko sočustvujem. Končujem z željo, da gozdarska dejavnost v naših krajih ne bo usahnila in v upanju, da se ne bo uresničila najbolj črna napoved naše prihodnosti!

Marjan Čuješ

Ivan, Oto, Marjan, pred svojimi tovornjaki

Trg gozdnih donosov

IZ PROGRAMA GOZDOV
IN GOZDARSTVA SLOVENIJE

Pri obravnavanju donosov iz gozdov je treba upoštevati vse donose gozda - od lesa, postranskih gozdnih proizvodov in lova do ekoloških in socialnih koristi gozdov. To pa zahteva tudi drugačno vrednotenje gozdov, ki sedaj še temelji predvsem na ocenjevanju lesnih, zanemarljivo pa druge, zlasti splošne koristi gozdov. Gospodarsko uspešnost gospodarjenja z gozdovi bomo merili na enoto gozdne površine, posekani m³ lesa bo enota samo pri nekaterih delih.

Za uspešno uveljavitev proste prodaje gozdnih lesnih sortimentov in sočasno odpravljanje njenih slabosti je treba ustvariti nekatere nujne pogoje:

- enake pogoje gospodarjenja vseh ponudnikov in kupcev lesa,
- informacijski sistem in raziskovanje tržišča,
- standardizacijo gozdnih lesnih sortimentov,
- uveljavitev dobrih poslovnih običajev,
- prostovoljno povezovanje individualnih ponudnikov gozdnih lesnih sortimentov,
- aktivno gozdarsko politiko tudi pri prodaji gozdnih lesnih sortimentov.

Vsi ponudniki in kupci lesnih gozdnih sortimentov morajo imeti enake pogoje gospodarjenja. To pa pomeni med drugim tudi enake davčne obremenitve, enake zahteve glede usposobljenosti za prodajo, enake splošne pogoje za plačilo lesa. V ta sklop pogojev sodi tudi ureditev davka na promet z gozdnimi lesnimi sortimenti.

Z uveljavitvijo proste prodaje gozdnih sortimentov je treba zaostri tudi spoštovanje predpisov o prevažanju sortimentov v lubju in njihovi pravočasni predelavi.

Raziskovanje tržišča gozdnih lesnih sortimentov dobiva nove razsežnosti. Ker je gozdarstvo dolgoročna proizvodna dejavnost, je pomemben v prvi vrsti tki. globalni marketing, to je spremljanje globalnega obnašanja na trgu gozdnih lesnih sortimentov in njegovih tendenc ter donosnih možnosti gozda. Operativni nivo raziskovanja tržišča mora olajšati neposredne poslovne odločitve in omogočiti prilagajanje konjunktornim gibanjem na trgu.

Prosta prodaja gozdnih lesnih sortimentov, še zlasti razdrobljena ponudba in povečano število kupcev, narekujejo oblikovanje informacijskega sistema o ponudbi in povpraševanju po lesu. Konjunktorno spremljanje tržišča gozdnih lesnih sor-

timentov mora opravljati specializirana organizacija.

Namen take službe mora biti:

- prispevati k vzpostavitvi tržnih mehanizmov pri prometu z gozdnimi lesnimi sortimenti v Sloveniji,
- olajšati naše vključevanje v mednarodno trgovino z gozdnimi in lesnimi sortimenti,
- zmanjšati stroške za oblikovanje prodajnih in nakupnih poti s tekočimi tržnimi informacijami.

Naloge konjunktorne službe so zlasti naslednje:

- spremljati ponudbo in povpraševanje na tržišču gozdnih in lesnih sortimentov,
- spremljati ponudbe za prodajo in povpraševanje za nakup gozdnih sortimentov,
- spremljati ponudbe za prodajo in povpraševanje za nakup lesnih sortimentov (proizvodov primarne predelave lesa),

- spremljati ponudbo in povpraševanje po izvedbi gozdnih del,
- spremljati dosežene domače cene gozdnih lesnih sortimentov,
- spremljati dosežene prodajne cene gozdnih in lesnih sortimentov v tujini, zlasti v sosednjih državah oziroma na tržiščih, ki so pomembna za Slovenijo,
- izdelovati prognoze ponudbe in povpraševanja po gozdnih in lesnih sortimentih,
- izdelovati lesne bilance.

Država mora tudi v pogojih tržnega gospodarstva vplivati na trg gozdnih lesnih sortimentov. Najprej s pospeševalnimi in zaviralnimi fiskalnimi ukrepi, pa tudi s tem, da kot velik ponudnik lesa na trgu lahko vsaj deloma uravnava obseg in zlasti dinamiko tržne proizvodnje iz državnih gozdov, s tem pa vpliva na ponudbo in cene ter reagira ob deformacijah na tržišču gozdnih lesnih sortimentov.

KMETIJSKI MINISTER MED KMETI - Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Jože Osterc je bil med kmeti v Podgorju, kjer se je z njimi pogovarjal in jih seznanil o strategiji slovenskega kmetijstva. Kmetje pa so kmetijskega ministra seznanili z mnogimi kmečkimi problemi, s katerimi se srečujejo vsakodnevno. Seznanili so ga tudi o slabem stanju gozdnih cest, pa o problemu štipendiranja kmečkih otrok. Po razgovoru s kmeti v Podgorju je dr. Jože Osterc obiskal Kotnikovo kmetijo v Gornjem Razborju, kjer ga je gospodar kmetije (na sliki) Feliks Knez popeljal v svoj hlev, v sproščenem pogovoru pa mu je povedal, kakšno je življenje kmetov v tem hribovitem predelu Razborja. - Foto: F. Jurač.

Delo in opravila v sadovnjaku

Teško bi našli v slovenskem prostoru kmetijo, kjer se bi gospodarsko poslopje s kmečko hišo ne skrivalo v krošnjah sadnega drevja. To daje naši krajini specifično podobo. Pa ni to samo na kmetih. Tudi v strnjanih naseljih ali celo v mestu opazimo, da ljudje, če imajo le malo prostora, posadijo drevesa jablane, češnje, ribeza in podobno. Gojenje sadnega drevja in jagodičevja velja na nek način med nami že tradicionalno. Čeprav so se prehranske navade iz preteklih časov spremenile, kaže, da še vedno radi segamo po svojem domačem sadju, ki smo ga pridelali s svojim trudom in vedenjem.

Da bi pridelali čimveč kakovostnega sadja, moramo sadjarstvu posvetiti veliko pozornost že spomladi. Le s pravočasno in pravilno opravljenimi opravili lahko pričakujemo trajno kakovosten in bogat pridelek.

Kakšna so dela in opravila v sadovnjaku, kako je treba obrezovati sadno drevje, pa o cepljenju, gojenju in škropljenju ter o sajenju sadnega drevja nam je veliko povedal ing. agronomije Avguštin Verhnjak iz Vrat pri Dravogradu.

Kako pravilno obrezovati sadno drevje?

"Pri obrezovanju sadnega drevja poznamo vzgojno rez in rez na rodnost. Pri prvi rezi drevo vzgajamo oz. dajemo drevesu obliko, ki naj bi jo imela v dobi rodnosti. Vzgojiti drevo pravilno, pa ni enostavno, saj moramo temeljito poznati zakonitosti rasti in posledice rezi. Napake, ki jih pri tem naredimo, so težko ali pa celo nepopravljive. Podobno kot pri vzgoji človeka. Mnogokrat pa grešimo s tem, da vse poganjke prikrajšamo in, da puščamo dva vrha. Mlado drevo čim manj režemo, veje pa upogibamo in izrezujemo tiste, ki bi konkurirali vrhu roditeljici. Za vsako vejo moramo vedeti, zakaj smo jo odstranili ali prikrajšali in zakaj smo drugo pustili. Če tega nismo sposobni, moramo naše znanje dopolniti ali pa na pomoč poklicati strokovnjaka, ki nas bo poučil, ali celo opravil delo. Drugo je obrezovanje rodnih dreves. Pri tem pa z rezjo vzdržujemo ravnovesje med razstjo in rodnostjo. To pomeni, da bomo skrbeli za pravilno rast in hkrati za dober pridelek. To bomo dosegli, če bo na drevesu čimveč listov osvetlenih s soncem, ker se le v teh proizvajata hrana za plodove in rast. Izrežemo torej starejše veje, ki so se pod težo plodov upognile, izrežemo veje, ki po nepotrebnem zasenčujejo notranjost krošnje. Odstanimo tudi sušiče veje in tiste, ki so se polomile ali samo zlomile. Naj nam ne bo žal odstraniti odvečnih vej, kajti krošnja mora biti zračna. Dobri starejši sadjarji so celo rekli, da mora biti krošnja taka, da lahko vržemo klobuk iz notranjosti krošnje navzven. Zgolj primerjalno so s tem hoteli poudariti, da je potrebno osvetliti notranjost krošnje. Redno tudi skrbimo, da bo na drevesu dovolj rodnega lesa, to je enoletnih poganjkov. Po rezi debelejših vej rane obvezno premažemo s cepilno smolo, da se bo rana hitreje zacelila. Pred premazovanjem rano zgladimo z ostrim cepilnim nožem. Z rezjo ne odlagamo predolgo v pomlad, ker bomo takrat z vejami odstranili tudi hrano, ki se je začela iz korenin seliti v veje. Pozno obrezovanje drevo oslabi, razen pri breskvi, kjer je boljše pozno kot prehitro, ker bomo le tako vedeli, katere veje so prezimile, pa še rane se lepše celijo. V zgodnji pomladi obrezujemo tudi (poleg jablane, hruške in breskve) vse vrste sliv in češpljev, ribez ter maline. Češnje in višnje obrezujemo po obiranju."

Kakšen pa je potek cepljenja?

"Če nam je kakšna sorta določene sadne vrste v našem sadovnjaku posebej pri srcu, drevo pa je že staro in se bojimo izgube sorte ali, da

Avguštin Verhnjak ing.: "V sadovnjaku skrben sadjar ima skozi celo leto dela dovolj ..."

nam neka sorta ni po volji, lahko želje uresničimo s cepljenjem oz. precepljanjem. Cepljenje je edini način, kako razmnožiti naše domače - lokalne sorte, ki jih ni bilo nikdar v sortnem izboru in jih zato tudi ne moremo nikjer kupiti. So pa to sorte, ki v določenem okolju dobro uspevajo in nam dajo obilo kakovostnega pridelka. Skratka z njimi smo bili vedno zadovoljni. Prav nespametno bi bilo, ko bi po propadu teh dreves kupovali sicer uradno priznane sadike sort, ki pa niso iz našega okolja in bi mogoče te slabo uspevale zaradi klimatskih in talnih dejavnikov ali pa bi bilo naše sadjarsko znanje prenizko, da bi lahko uspevale. Zaradi omenjenih dejavnikov smo nad kupljenimi sadikami često razočarani. Ne zametujemo torej domačih sort, če tudi imajo nenavadna imena. Podloge, kamor bomo cepili domače vrste in sorte si lahko priskrbimo sami. Za sejanci (divjaki) jablan, hrušk in češenj bomo pogledali po obronkih gozda, kišenicah in na opuščeni kmetijah. Nakopljimo jih in jih posadimo na mesto, kjer želimo in jih drugo leto cepimo. Lahko pa naredimo tako, da po izkopu divjak cepimo in ga na to posadimo. Če cepljenje ne bo uspelo letos, bomo cepljenje ponovili drugo leto. Cepljenje v gozdu odsvetujem, ker nikdar ne vemo ali bomo uspeli uspešno izkopati cepljen divjak. Pogosto se zgodi, da ga moramo zaradi poškodovanih korenin zavreči. Poznamo pa več načinov cepljenja: dolaga in dolaga z jezičkom, kjer sta podlaga in cepič enako debela; žlebičkanje, sedlanje, cepljenje za lub in cepljenje v razkol pa so načini kjer je podlaga debelejša. Obstaja seveda še veliko drugih modificiranih načinov, vsem pa je skupno to, da moramo cepiti pravi čas (od sredine marca, do sredine aprila), da imamo kvalitetne cepiče in, da cepljenje kvalitetno opravimo. Če cepičev jablan in hrušk še nismo nabrali, storimo to čimprej."

V sadovnjaku je treba tudi gnojiti in škropiti?

"Da sadno drevje dolgo živi in je dober pridelek sta ta dva ukrepa nujna. Na kmetih, kjer je dovolj hlevskega gnoja, bomo v spomladanskem času gnojili z njim. Nikakor pa ne zvrnimo gnoja k deblu drevesa, ker bo učinek neznamen. Potrosimo ga in, če je le možno, ga plitvo zakopljemo v zemljo po zunanem delu krošnje. Gnojimo lahko tudi z mineralnimi gnojili, da odmerke katerih pa bi morali poznati značilnost zemlje z določenimi elementi. S spomladanskim škropljenjem uničujemo najrazličnejše škodljivce, breskvi pa preprečujemo hudo glivično

bolezen breskovo kodravost. Edini možni način, da preprečimo to bolezen je, da v predpomladanskem, predvsem pa v času napenjanja brstov breskve poškrpimo z enim od bakrenih fungicidov (delan, dodin, ciram...). V času vegetacije bolezn ne moremo več zatirati in lahko samo nemočno opazujemo hiranje breskev. Vso sadno drevje poškrpimo proti škodljivcem prav tako v času napenjanja brstov. Uporabimo pa insekticid, folidol olje ali pa deodiazinon."

Ob koncu pa še nekaj besed o sajenju sadnega drevja?

"Slovenski pesnik Valentin Vodnik je zapisal: "Jablane, hruške in druge cepe, cepi na stare zobe..." Danes je to sicer nekoliko drugače. S selekcijo so vzgajali sorte, ki nam že polno zarodijo po par letih, in ni

treba čakati na pridelek desetletja. Pa vendar! Še vedno sadimo sorte cepljenk na divjakih, ki zarodijo pozno in ugotovili smo, da jih zaradi tega ni treba zaničevati. Starejša drevesa nam stalno odmirajo, nekaj jih polomi snega in veter in ta izpad bi morali nadomestiti z novimi sadikami, sicer homo čez leta ugotovili, da imamo le malo sadja. Pri sajenju bodimo pozorni na to, da bomo sadike zaščitili pred voluharjem z žično mrežo. To je pomembno za šibke in srednje bujne podlage. Vse, kar smo zapisali, je prav, da upoštevamo in bomo pri delu v sadovnjaku zadovoljni, zadovoljni pa seveda tudi v jeseni ob obilnem pridelku," pravi ing. Avguštin Verhovnik.

F. Jurač

Upokojeni hišnik šole Andrej Krenker iz Mislinje, je že več kot trideset let mesar na domačih kolinah po okoliških hribih in dolinah. Je najbolj priljubljen mesar. Slovi po svoji spretnosti in snažnosti. Njegov urnik je napolnjen daleč naprej z naročili za koline. Od meje Vitanja, Velenja, do Dravograda, po Pohorju, Zaveršah do Graške gore sega njegovo delovno področje. K mlademu gospodarju Petru Krajnc - Amerškemu je tudi letos, v Šentilju prišel spremenit v mesne izdelke skoraj 300 kg težkega prašiča. Na pomoč sta prišla tudi mlada soseda.

Na sliki: desno ob glavi prašiča Andrej, poleg sosedov Pantner Dušan, na sredini gospodar Peter Krajnc, poleg njega sosed Pačnik Jože, potem pa še dedek Jože Krajnc, ki je vesel, da sedaj namesto njega to delo opravljajo mladi. Sinko in vnuček Petrček pa je pred kamero pobegnil.

Foto: Marija Krajnc
Besedilo: Jože Krajnc

Še o kolinah...

TUDI PEŠ POTOVANJE SKOZI GORTINO JE LAHKO PRIJETNO

Ko človeka bolezen priklene na bolniško posteljo za več dni, ga zapre v ozek bolniški prostor ter izolira od ljudi, s katerimi se občasno srečuje ter se z njimi pogovori nekaj besed. V bolečinah in nočeh brez spanca v mislih poromam med vse te ljudi, s katerimi sem se srečeval v bližnji in daljni okolici, kakor tudi k zdravniku kateri mi z nasveti in zdravili pomaga lajšati bolezen, kolikor se pač da. Misel mi poroma tudi k gospodnji, ki je založena z delom, in še gripa ji nagaja, pa še streže bolniku.

In kadar je človek vsaj za silo zdrav, je tudi peš prijetno hoditi, pa naj bo na daljših ali krajših progah. To velja za tiste, katerim življenjski motorček vsaj za silo "laufa" in že krajši sprehod je koristen za duha in telo. Malo peš hoje, malo avtostopa se moramo posluževati tisti, ki ne znamo ali zmoremo obvladati jeklenih konjičkov, in tu se je treba znajti, kot pač nanese sreča. Tu bom opisal moje peš poti skozi GORTINO, ki je bila še do nedavnega vas, sedaj pa že meji na moderno naselje z ulicami ter vmesnimi vrtovi, obogatenimi s cvetjem. Vse nekdanje trge pa bi že lahko poimenovali v mesta s številnimi ulicami.

Ko se ob prihodu iz mesta z večjim ali manjšim tovorom skobacam iz avtobusa, se mi brž ponudi dekletce z besedami: "Stric ali težko nosite? Vam lahko pomagam?" "Lepo prosim! Kako ti je ime?" "Me ne poznate? Salcamanova Barbika sem." Malo naprej že srečam Kuštrovega očeta in mamko. Prijazno me vabita v svoj dom na kavico. Le redko vabilu ustrezem, poklepeta me, večkrat kar ob cesti. Še do lanskega leta je na klopci pred hišo posedal 86 letni Kučarjev dedek ter me vabil, naj

prisedem. Malce se pogovorima in le težko mu dopovem, da imam še dolgo pot do doma. Še malo naprej in že se pozdravimo z desne z Pavčkovimi, ki se mudijo na dvorišču ali vrtu, le pol streljaja naprej se spet z leve pozdravimo s Prodharjevimi, če so zunaj in tako naprej, z leve z Omulčevimi, spet z desne me pozdravita Ločnikarjeva fanta Matej in Tine, pa tudi dedek, kadar sedi na klopci, ki me vabi v hiško. Žal, čas me priganja naprej, da pozdravim še Koratove, kjer ne izostane kratek pomenek, zalit z zdravilnim čajem.

Kazalci na uri se naglo bližajo štirinajsti, ko se je treba postaviti na avtoštoparsko mesto pri Žampu, zadnji hiški, tik ob cesti v planino, kajti potem je vse do Rihčena cesta precej odmaknjena od hiš. Tu me v svoje vozilo vzamejo tisti, ki se vračajo z dopoldanskega "Šihtu" ali drugih opravkov, ker bi peš težko zmogel dolgo pot do doma.

Morda se bo bralcem čudno zdelo, čemu opisujem za marsikoga nepomembna doživetja. Vse zgoraj omenjene družine sem izmenoma obiskal na domu in bil toplo sprejet.

V skrbi za moje počutje me je včasih kdo od omenjenih popeljal s svojim konjičkom do doma.

Vsa omenjena srečanja na poti skozi Gortino mi bodo ostala v prijetnem in toplem spominu.

Vsem, ki ostarelim in bolnim napoti v dolino in nazaj kakorkoli pomagajo, iskrena hvala.

Ludvik MORI

Ivan Čas - osemdesetletnik

Na začetku leta je praznoval 80-letnico življenja Ivan Čas - Marošek, iz Turiške vasi. Starejši generaciji v naši regiji je ta markantna osebnost znana, manj pa je mlajši generaciji kmetov poznano to, kaj je storil za napredek in razvoj kmetijstva. Zato je prav, da se ga ob tem visokem življenjskem jubileju spomni tudi Viharnik, čeprav je to pred kratkim pisal Kmečki glas izpod peresa g. Andreja Petelina. Koroškim kmetom bi rad posebej predstavil njegovo prizadevanje in nesebično delo za boljše, ali vsaj vzdržne razmere kmečkih ljudi.

Ivan Čas je bil vedno med tistimi, ki poleg svojega poklicnega dela še najdejo čas za delo za širše družbene koristi. Ker je kmet, je njegov življenjski cilj napredek slovenskega kmetijstva! Na tem področju je bilo treba v povojnem času orati ledino v pravem pomenu te besede.

Po ideologiji bivšega režima zasebni kmet sploh ni bil enakopraven član družbe kljub dejstvu, da je takratna oblast nenehno poudarjala enakopravnost! Rešitev kmečkega vprašanja je bivši režim videl samo v podružabljanju zemlje; zasebnega kmeta je sicer trpel, ni pa mu nudil ali omogočal razvoja. Nasprotno! Z raznimi ukrepi je zasebnemu kmetijstvu sodobni razvoj onemogočal, tudi celo zaviral!

Drugi primer prave diskriminacije do zasebnega kmeta je bila neenakopravnost, ki se je odražala v socialnem pogledu. Naj se čuje še tako neverjetno, toda zgodovinska resnica je, da smo bili kmetje 25 let (petindvajset) v

svobodni, socialistični in enakopravni državi brez vsakega zdravstvenega in socialnega varstva! In to kljub neizpodbitnemu dejstvu, da bi brez pomoči kmeta NOV propadla že v nekaj mesecih! Zdravstveno in pokojninsko zavarovanje so takrat imeli vsi, to je bilo omogočeno celo duhovščini, samo kmetje smo bili izjema! Zanimiva je ta primerjava: kmet je za slučaj bolezni lahko zavaroval živino, sam sebe pa ni mogel!

Minimalni in neredni dohodki, negotovost v primeru bolezni in na starost nikakor niso bili spodbudni za doraščajočo kmečko mladino. Sprožil se je pravi plaz bega kmečke mladine s podeželja tja, kjer je bila perspektiva: redni dohodki, zdravstveno in pokojninsko zavarovanje!

Medtem ko so na takšno brezizgledno stanje brezbržno gledali takratni politiki, smo bili tembolj zaskrbljeni kmetje, saj nam ni bilo vseeno, kam bo pripeljala protikmetijska politika. Združeni v kmetijski zadrugi smo začeli z akcijo, da se tudi pravice za kmeta uzakonijo.

Ker za podružabljanje zemlje (vstop v kmetijsko obdelovalno zadrugo) nismo marali niti slišati, smo sprejeli ponujeno varianto, da smo se kot kooperanti splošne kmetijske zadruge vključili v tržno proizvodnjo. Status tržnega proizvajalca smo torej dobili, čakala nas je pa še druga, neprimerno težja naloga: pridobitev pravic zdravstvenega in starostnega zavarovanja, kar so "samoumevno" imeli vsi drugi državljani.

Danes si le težko predstavljamo, koliko dela in truda je zahtevala ta akcija. S pričevanjem je bilo treba začeti že na terenu, med kmeti, ki niso mogli verjeti, da je bilo kaj takega mogoče, bali so se tudi visokih prispevkov. Dalje je bilo treba sklicevati sestanke po zadrugi in po vseh stopnjah ljudske oblasti od krajevnih odborov do republike. Prirojena kmečka trdobočnost, ki se je zdramila na področju cele Slovenije, ni popustila in uspeh ni izostal. Proti koncu šestdesetih let je SRS sprejela Zakon o zdravstvenem zavarovanju kmetov. Kmetje smo dobili zdravstveno izkaznico in prvo vprašanje pri zdravstvenih storitvah: "Ali ste zavarovani?" je odpadlo. S podobno akcijo smo leta 1972 dobili tudi Zakon o starostnem zavarovanju kmetov. Začetna pokojnina je bila simbolična, toda led je bil prebit! Poleg minimalne pokojnine in ugodnejših zdravstvenih storitev smo imeli kmetje tudi zavest, da nismo več potisnjeni na rob vsega dogajanja!

Če ne prej, bi vse te krivice prav gotovo popravila naša demokracija, vendar ne smemo pozabiti, da je od izdaje teh dveh, za kmeta tako pomembnih zakonov, pa do spremembe režima, preteklo poltretje desetletje! Vsem tistim, ki vidijo zadrugo samo v negativni luči, na tem mestu zapišem to, da je nam prav zadruga, kot naša stanovska organizacija v tistem

Ivan Čas

kritičnem obdobju pomagala pridobiti to, kar ni mogla (ni hotela) nobena institucija v enakopravni, socialistični državni tvorbi!

V času obnove porušene domovine je bilo težko za vse, toda tako zapostavljen kot je bil kmečki stan, ni bil nobeden! Kmet kot največji zaveznik v osvobodilni vojni, je po zavoženi ideologiji preko noči postal "razredni sovražnik". Vladajočemu režimu je bil v napoto, poskušal ga je onemogočiti na razne načine. Toda... slovenski kmet je zakoreninjen v svojo zemljo, zaljubljen je vanjo, zato je vzdržal že stoletja! Vzdržal je tudi tokrat!

Morda mi bo kdo očital, da sem pri tem zapisu preveč zabredel v politiko. To sem storil namenoma.

Kot že rečeno, smo kmetje v okviru kmetijske zadruge, za dosego svojih pravic dvignili glas in ukrepali na svojo roko. Vsaka akcija pa mora imeti vodilno, gonilno silo. V našem primeru je bil to za koroško regijo IVAN ČAS! To priznanje bo naše najlepše darilo za njegov visoki življenjski jubilej.

Ker smo poznali njegov značaj, pogum, njegova jasna, dostikrat izvirna stališča, od katerih ni nikoli odstopal, smo mu sodelujoči vedno zaupali vodilno vlogo. Tega ni odklanjal kljub temu, da je bil poleg svojega poklica obremenjen še z drugimi funkcijami. Tako je bil soustanovitelj in član skupščine tako zdravstvenega kot tudi starostnega zavarovanja kmetov. Vsega ne morem naštet, skratka in z enim stavkom: bil je med prvimi povsod, kjer se je šlo za pravice kmečkega človeka!

Ne vem, kam si je naložil svoj osmi križ? Hodi namreč zravnano, da o palici sploh ne govorimo. Neka starostna bolezen mu sicer nagaja, skoro nedotaknjena pa je njegova vitalnost, saj še zasleduje dnevno politiko. Nepogrešljiv je tudi na kmetiji, ki je pod njegovim vodstvom slovela po napredni živinoreji in pridelovanju krompirja. Delo spremlja tudi sedaj, ko je kmetija v celoti preusmerjena v drugo, bolj donosno proizvodnjo.

Preko Viharnika mu vsi, ki ga poznamo, zaželimo še mnogo zdravih srečnih let!

Ajnžik

Naši jubilaranti

Meseca marca praznujejo

10 LET DELA

Mirko CEHNER, Uprava GG
Dragica MATAVŽ, Uprava GG

20 LET DELA

Zdravko ŠVAJGER, GO Radlje
Miran ZALOŽNIK, GO Mislinja

30 LET DELA

Jože OBRETAN, GO Črna
Vili OSOJNIK, GO Črna

KAREL MITHANS, ZALJUBLJEN V REZBARJENJE IN USTVARJENJE

Pravimo, da nas les spremlja od zibelci do groba. Če ga znamo pravilno ceniti in obdelovati, nam lahko služi na desetine načinov, od vsestranske uporabnosti do okrasja, kar je prijetno za oko in izdelek lahko služi kot dragoceno darilo za jubilejna ali godovna slavlja.

Rad bi predstavil možakarja, ki zna iz lesa izvabiti vse sorte umetnine, čeprav sam pravi, da samo les uničuje. V svoji sobici ima pravcati muzej mnogovrstnih izdelkov, ki jih je z orodjem in s spretno domiselnostjo in pridnimi rokami izoblikoval v prave mojstrovine: vse od preš, konjskih vpreg z vozovi, knjige, zibelke, lokomotive, ure, vodnjake ter še mnogo drugih stvari, kar bi težko naštel in še se mu porajajo nove ideje. Rezbarji z ljubeznijo, s srcem ter veliko natančnostjo, kar mu vzame za vsak izdelek tudi precej časa in energije.

Luč tega sveta je Karel zagledal leta 1928 v Šentvidu nad Vuzenico, v najemniški družini, ki se je v času njegovega otroštva selila iz kraja v kraj in že zgodaj v otroštvu si je moral s pastirovanjem pri kmetih služiti svoj vsakdanji kruh, to mu je prišlo tudi prav, saj je imel na paši priložnost delati piščalke, ki so ga uvedle v rezbarjenje. Pozneje je iskal priložnostna dela, dokler se ni stalno zaposlil pri dravskih elektrarnah, kjer je bilo delo težko in naporno in začutil je, da se mu rahlja zdravje. K sreči je dobil lažje delo v tovarni, bolezen je napredovala, da so ga morali invalidsko upokojiti.

Ob vsem tem trdem delu si je Karol ustvaril družino ter si na Muti v skritem kotičku, ob Štramecovi ulici zgradil s pomočjo žene Rozike skromen in topel dom, kjer so odraščala njuna tri dekleta, katera so že zletela, kot ptički iz gnezda. Kadar se z vnuki vrnejo, je v tem domu veselo. Kljub invalidnosti Karol ne miruje, ampak po malem rezbarji v kletnih prostorih. Tudi ustvarjenje gobelinov mu ni tuje. Vse te stvari krasijo bivalne prostore in tvorijo mini

muzej. Kdor obišče ta dom, gotovo najde darilo za vsako priložnost.

Ko občuduješ te stvari, se ti zdi kot, da so te figure žive in od njih veje topel dih, kot je topla in prijazna beseda zakoncev

Mithans. Vsi, ki ju poznamo, jima želimo zdravja ter še veliko ustvarjalnega navdiha in uspehov.

Ludvik MORI

OSTALI DOGODKI

Slike iz narave

V mesecu februarju so si obiskovalci Galerije likovnih umetnosti Slovenj Gradec lahko ogledali razstavo barvnih fotografij pod naslovom "Slike iz narave" avtorja Janeza Konečnika. Razstavo je pripravilo društvo inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenj Gradec. Ob otvoritvi, 14. februarja, je avtor obiskovalcem predstavil svoja dela ter z diapozitivi dopolnil paleto razstavljenih fotografij.

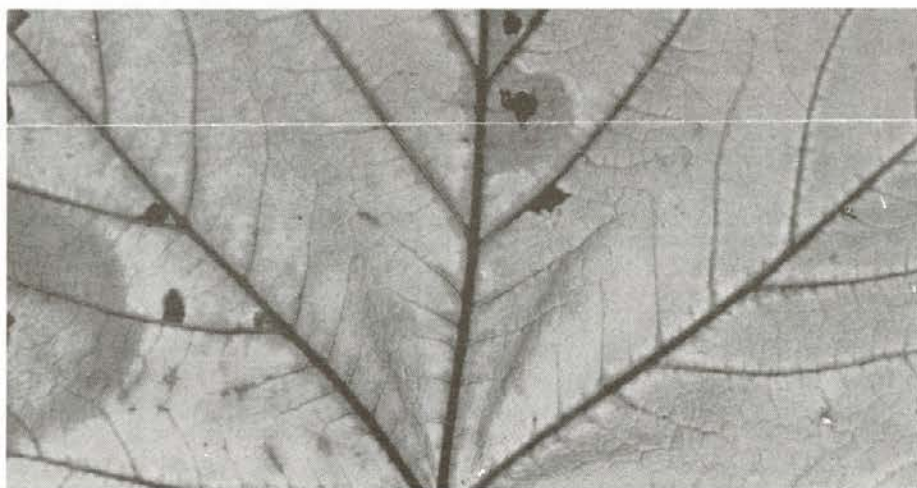
Janez KONEČNIK je diplomirani inženir gozdarstva. Izhaja iz našega območja, dela pa že vrsto let v kočevskih gozdovih. Tu, v naravi, najde motive za svoje umetniško izražanje skozi fotografski objektiv. Je mojster te stroke in je zato tudi član mednarodne zveze naravoslovnih fotografov.

Na vabilo ob otvoritvi razstave je zapisal: "Naše bivanje je samo trenutek, ki ga skuša vsak čimbolj doživeti. In moje fotografije so trenutki iz življenja narave - delčki sekunde, ki nas hkrati opominjajo na minljivost našega življenja in večnost NARAVE.

Ujeti trenutki se ne bodo več ponovili, čeprav bo sončni žarek ponovno posijal na isti list, kajti to bo v nekem drugem času, v neki drugi zavesti, videno z drugimi očmi. Zato skušajmo živeti in najti smisel življenja sedaj - ta hip, ob spominih na preteklost in v upanju za prihodnost."

S temi besedami je sam najbolje okarakteriziral svoje umetniško delo.

Ida ROBNIK

ČETRTO SREČANJE LJUDSKIH PISCEV

Društvo upokojencev Maribor Center je 18. februarja 1994 že četrto pripravilo republiško srečanje ljudskih piscev in pesnikov na Slomškovem trgu 5.

Zbrani so res iz vse Slovenije. Največ, 12 jih je bilo iz Šoštanja in Velenja, na drugem mestu so bili iz Posavja in iz Kopra. Tudi iz Slovenj Gradca sodelujejo. Lansko leto je v knjigi "K srcu" sodeloval Jože Krajnc iz Misljinje, letos pa v knjigi "Od srca do srca" gospa Marjana Vočina iz Starega trga. Za drugo leto DU Slovenj Gradec je g. Štern Ivan predlagal mene. Lahko pa in so zaželeni še drugi, ki imajo veselje do pisanja. So pa tudi določila: v knjigi sodeluje 25 avtorjev, vsak z 10 tip-

kanimi stranmi. Nekaj je treba vplačati. Med temi pisci je bilo zelo prijetno in spoznala sem tudi že profesionalne pisatelje kot Ivanko Čadeš, Anico Zidar, Nežko Raztresen, ki so že izdali več knjig in smo jih že mnogi brali. Anica Šumenjak je sodelovala, vendar je zaradi bolezni ni bilo. Srečala sem tudi nekatere poznane. Urednik te knjige, ki obsega 240 strani, je Janez Švajcer, sponzor pa je Relax Muta. Cena knjige je 1.000 SIT. Po predstavitvi in kosilu smo šli ob 3 uri v Rotovž, v nekdanjo poročno dvorano, kjer je vseh 25 avtorjev bralo svoja dela iz te knjige in dobilo v dar knjigo in rdeč nagelj. Za tiste, ki so se že lani srečali, je bilo to srečanje še bolj prisrčno.

Za popestritev pa je poskrbel upokojenski moški pevski zbor, pod vodstvom Stanka Čolniča, ki nam je zapel 6 narodnih pesmi.

Po tej predstavitvi smo si ogledali ročno delo slepih in slabovidnih in invalidov. Ob kavici in kramljanju smo se počasi pričeli odpravljati polni lepih utisov in nepozabnih občutkov. (Deluje 38 društev).

Naročite se lahko na naslov: Društvo upokojencev Maribor Center 62000 Maribor, Slomškov trg 5 tel.: 062/21 1-336, od ponedeljka do četrтка od 9. do 12. ure

Lepo bi bilo, če bi nas šlo drugo leto več po to skupno knjigo. Želim, da bi še drugi doživeli tako lep dan.

Mihaela LENART

Pustni utrinki

Letošnji pustni prazniki so bili spet taki, kot smo jih bili navajeni nekdanj, to je z visokim snegom in burjo, ki je sproti zanašala gazi in sledi, ki so jih puščali za sabo pustne maškare in obiskovalci.

Spominjam se pustnih dni iz svojih otroških in šolskih let, ki niso imeli pravega veselja in zadovoljstva, če ni bilo zadosti snega, da smo se lahko drsali in sankali. Smučke je takrat malokateri premogel, pa če jih je že imel, so to bile čisto preproste, z navadnimi usnjenimi pasovi, ali pa kar z vrvicami privezanimi na nogo, da so vzdržale vožnjo navzdol, nazaj v hrib pa je bilo tako treba vse skupaj naložiti na rame in odnesti nazaj, če si se hotel ponovno peljati. To sopihanje v hrib se mi je zdelo vedno najbolj romantično pri naših zimskih igrah.

Pusta smo se veselili in ga pričakovali težko že kar od Novega leta naprej. To je bil za nas zmeraj simbol veselja, razigranosti, norčij in dobrih jedi, posebno še za nas otroke, ki smo ponavadi bili vedno lačni. Pustnih mask, kot jih vidimo danes, in jih lahko kupimo, nismo poznali. Zadostovalo je že malo saj iz peči, nekoliko prediva ali volne za brke in brado, pa narobe obrnjen jopič in že je bila pustna maska gotova. Ali pa so se oblekli moški v ženska in ženske v moška oblačila in pustni sprevod se je lahko odpravil k sosеду, temu ali onemu, kamor smo pač bili povabljeni. Oviral nas ni še tako visok sneg ali snežni metež, nasprotno: hujša kot je bila zunaj zima in burja, bolj je bilo veselo in prijetno v prostorni kmečki "hiši", ki jo je ogravela prostorna krušna peč in kjer je pela harmonika. Kmečke gospodinje so bile za pusta posebno radodarne in gostoljubne, marsikje so si pritrgovali in slabo živeli celo zimo, samo da je bila ob pustu polna miza, seveda samo do pol noči, potem pa se je začel dolg 40 dnevni post do velike noči. Za pustna praznovanja nismo potrebovali nobenih rezervacij in tudi nobena maska ni bila nagrajena, vsakdo je bil na kmetih vesel obiska, posebno še, če je bil zraven muzikant in pri njem smo ostali navadno tudi do konca pustovanja.

Pustovanje se je z leti v marsičem spremenilo, kakor so se spremenili tudi ljudje in kraji. S prodorom avtomobilizma, radija in televizije so danes možne in dostopne raznovrstne zabave, v nasprotju z včasih, ko smo se kam namenili na "gavdo", tam tudi ostali ves dan ali noč ali pa še dalje, če je bilo razpoloženje "ta pravo".

Pustna nedelja je bila tudi primeren čas za našo igralsko skupino za uprizoritev raznih komedij in kmečkih burk. S tem člankom pravzaprav nisem mislil opisovati naših takratnih pustnih praznovanj, temveč sem hotel predstaviti še eno kmečko komedijo, katero je razboška igralska skupina na pustno nedeljo leta 1938 - predstavila v veliko zadovoljstvo Razborčanov in okoliških krajanov na preprostem odru v razboški šoli. Spominjam se še vsebine te komedije, ki se je imenovala "Pogodba". Starejši

kmečki skopuh se je zaljubil v mnogo mlajšo sosedovo hčerko, ki pa je že imela svojega izvoljenca. Da bi se ga otesla, mu je postavila pogoj, da ga vzame, če ji prinese zaklad, ki je baje zakopan na bližnjem križpotju. Ko se je potem neke noči ob polni luni res odpravil kopat zaklad, se mu je prikazal hudič, ki pa je bil fant njegove izvoljenke in ga je hotel odvreči v pekel. Skopuh mu je obljubljal vse, kar hoče, če ga pusti. Vrag pa mu je postavil pogoj, da če mu plača 1000 goldinarjev in se za vedno odpove dekletu, ga bo pustil. Tako je moral potem podpisati "pogodbo", kot se je tudi igra imenovala, in kot je običajno, se je vse srečno končalo.

Na sliki je igralska skupina iz Razbora iz tistih časov. To so dedje in očetje današnjih Razborčanov in na žalost jih je le še malo živih. Naj bo ta članek in slika posvečena njihovemu spominu.

Rudi REBERNIK

Razboška igralska skupina leta 1938, ki se je predstavila na pustno nedeljo istega leta v razboški šoli s kmečko komedijo "Pogodba".

Sedijo: Anton Lesnik, naš že pokojni sodelavec, ki je maskiran v hudiča, Ljudmila Zidar, žena našega takratnega učitelja, Miha Hovnik takratni razboški mežnar, Andrej Lesnik in Ivan Glasenčnik-Zapečnik.

Stojijo: Ivan Potočnik-Rone, Jernej Jelen, Filip Glasenčnik, Milka Glasenčnik, Tone Borovnik, Jerca Voler - farovška gospodinja, Jože Pačnik-Mivc, Martin Pačnik-Molakov, Franc Pačnik-Moalkov in Stanko Hovnik-Mežnarjev.

Spomini na rojstno domačijo Kristavc

Vedno, kadar grem v Razbor in se po Suhodolški dolini bližam Suhemu dolu, se mi odpre pogled na mojo rojstno domačijo Kristavc, ki leži na hribu, zahodno od Suhega dola. To je bila nekdaj, še v prejšnjem stoletju, velika in samostojna domačija s prostranimi pašniki in travniki ter njivami in bogatim gozdom. Danes pa je le še malo tega, večino je prerasel gozd, samo nekaj travnikov in pašnikov še priča, da je tu nekdaj teklo življenje kmečki družini, ki se je borila s skopo in peščeno zemljo, da so ji iztrgali vsakdanji košček kruha za življenje.

Če bi lahko zavrteli kolo časa za dobrih 100 let nazaj, bi videli, da je takrat na Kristavški domačiji gospodaril s svojo družino marljiv kmet Kotnik, poznejši Novak v Razboru. Bil je pravi lastnik Kristavškega grunta, h kateremu so spadali tudi obširni gozdovi, ki so segali od Smolške ravne po levi strani Kaštelskega grabna do Sedla in preko hriba do Grobelske meje, pa do Cajgarja, ki je takrat bila Kristavška bajta. Sončna in zavetna lega posestva pa je bila kot nalašč za gojenje sadja, tako da je bilo v Kristavcu vedno dovolj raznovrstnega, cepljenega in divjega, zgodnjega in poznega sadja, katero je moralo posušeno dostikrat nadomestiti kruh, ker na peščenih in kamnitih njivah ni bilo dosti pridelka. Bili pa so prostrani pašniki, primerni za ovčerejo in govejo živino, kar je takrat bil glavni vir kmečkega dohodka, ker v tistih časih les še ni imel velike vrednosti.

Spominjam se, da smo še pozneje imenovali del oddelka 9 in 10 v zgornjem delu nad hišo "Kristavški travnik", čeprav je bil to že dobro zarasel enodoben gozd, ki je že dolgo dajal lepe gozdne sortimente, med drugim tudi les za skodle, ki se malokje dobi.

Kristavški grunt je zahteval dosti truda in znoja, da je vračal človeku najpotrebnejše za življenje. Kaj je pripravilo lastnika Kristavškega posestva, da ga je prodal, ne vem, verjetno pa želja po zemlji, ki bi rodila žito, ker v Kristavcu zato niso bile primerne njive. V slovenjgraški zemljiški knjigi je zapisano, da je dne 5. 6. 1888 Kristavško posestvo kupil takratni lastnik Plešivca Martin Plešivčnik in ga dal prepisati na sebe. Kotnik pa je kupil v Razboru Novakovo in se s svojo družino preselil tja, kdo je na Kristavškem posestvu nasledil Kotnika, ne vem, vendar tudi Plešivčnik ni bil dolgo lastnik, ker je moral zaradi slabega gospodarjenja in zadolženosti celotni Plešivec nekje v začetku tega stoletja prodati grofu Thurnu.

Nekako v teh časih sta se tam naselila potem tudi moja starša. Oče je kot mlad fant prišel iskat dela iz Vitanja, odkoder je bil doma, in ker je bil izučen žagar, je dobil delo na Suhodolški žagi. Mama pa je bila s svojimi starši v Suhem dolu, kjer so imeli v najemu gostilno in se ukvarjali s prevozi lesa s konji iz grofovskih gozdov na suhodolško žago. Tako sta se spoznala in se leta 1906 poročila ter vzela v najem Kristavško posestvo. Tako daleč nazaj segajo korenine našega rodu, ki so se dobrega pol stoletja oklepale rodne domače zemlje, dokler niso težke gospodarske razmere tega preprečile, in povzročile, da je Kristavc dobil spet drugega lastnika.

Po vojni je bila namreč izvedena agrarna reforma, in so vsa najemniška grofovska ozioroma Skubicova posestva dodelili vsakemu, ki je na njem živel. S tem pa so mnogim naredili slabo uslugo, ker niso z zemljo dali niti koščka gozda za drva ali najnujnejša popravila pri hiši ali gospodarskih poslopih.

Skoro vsi agrarni interesenti, ki jim je bilo posestvo dodeljeno, so se morali zaposliti, da so lahko vzdrževali družine, popravljali gospodarska poslopja in stanovanjske hiše, plačevati davek od dohodka ki pa ga pravzaprav ni bilo. Tako so nekateri posestva vrnil, nekateri pa, če so imeli priliko, pod ceno prodali. Tako se je zgodilo tudi s Kristavškim gruntom. Zaradi slabih letin in visokega zemljiškega davka in

Rostna domačija Kristavc po prodaji leta 1958 ...

drugih težav je moj najstarejši brat Franc, ki je gospodaril doma, posestvo prodal, se naselil v dolini in se posvetil samo svojemu delu v gozdu in si tako bistveno izboljšal svoj gmotni položaj.

Da pa bi ohranil delček rodne domačije našim potomcem, je drugi brat Karl odkupil od novega lastnika del posestva s kašto in zidovjem od hiše do hleva. Potem pa je popravil kašto in deloma obnovil hišo tako, da danes, ko se vračam v Kristavc, imam vedno občutek, da sem spet pod rodnim domačim krovom. Še zmeraj se mi zdi, da čujem zvončkanje kravjih in ovčjih zvončkov, ki so mi bili v otroških in pastirskih letih najlepša pesem brezskrbne mladosti. Vem, da ni človeka, ki se tega ne bi rad spominjal. Pravijo, da se vsaka ptica rada vrača v domače gnezdo, ravno tako je tudi človek, vsaj za sebe to vem. Zemlja, kjer se je človek rodil, poskušal svoje prve korake in preživel svojo mladost te osvoji za vedno in te privlači do konca življenja.

Rudi Rebernik

... in danes, delno obnovljena in ohranjena poznejšim rodovom. - Foto: R.R.

KDOR ŽIVI V SPOMINU DRUGIH, KO TI OSTAJAŠ V NAS, NI MRTEV, JE SAMO ODDALJEN

Sončni žarki so v februarjem popoldnevu kot poslednji spomin na tvojo odrpoto gomilo, Srečko Britovšek, kot zadnji poljub tega sveta sijali v tvoj poslednji dom. Užaloščeni smo ostali pri mrliški vežici, kjer sem ti v imenu tvojih domačih izrekel besede, ki so bile kot poslednja tvoja dota.

Ne vem, zakaj odhajaš v teh letih? Komaj 41 let bi dopolnil letos marca! Ali je pod zemljo zares tako lepo, da v trumah odhajajo tja, odkoder ni povratka? Pozneje, ko smo stali ob tvoji gomili, ti je v slovo zapel starotški zvon in nam naznanjal, da smo tudi mi samo popotniki, ki odhajamo za Srečkom. Vprašam te Srečko, kaj bo rekla tvoja žena Gordana

otrokom na vprašanje: "Kje pa je naš ati?" To bo zanj najbridkejši odgovor, ko bo tvojima otrokoma, sedaj še rosnu mladima Maji in Dejanu izrekla besede: "Smrt in kruta usoda ga nam je vzela!" Srečko, podajaj roko svoji mami Justini, bratoma Vinku, Ivanu, sestri Olgi, nam, tvojim sostanovalcem, tvojim prijateljem, saj si jih imel veliko. Ti si bil človek odprtega srca! Rad si pomagal, se razdajal. Srečko, velika praznina ostaja v nas, ker te ne bomo več srečevali! Večno pa bo ostala beseda: Takšni ljudje ne umrejo, nikoli ne umirajo, temveč ostajajo večni kot spomin na lepoto njihove dobrote.

Viktor LEVOVNIK

OTO PAVEL - VRAŽIVNIK 1932 - 1994

V sredo, 12. januarja 1994 smo se na libeliškem pokopališču še zadnjič poslovili od Pavla Ota, Vraživnikovega ata iz Črneške gore. Pokopali smo pravo kmečko korenino iz Črneške gore, kjer še živi pristen rod na braniku slovenske besede.

Pavel Oto se je rodil 23. januarja leta 1932 pri Oskardu v Libeliški gori kot peti izmed šestih otrok. Ni poznal brezskrbnega otroštva kot drugi otroci. Zaradi težke mladosti, ko je komaj devetleten deček okusil kmečki kos kruha, je prišel k Vraživniku za pastirja. Ko je prerasel pastirska leta je postal hlapec. Vmes je moral za štiri leta nazaj domov k staršem. Vendar pa ga je, kot prebujajočega se mladega fanta ljubezen do Vraživnikove Rozine, s katero sta se poznala že od malega otroštva, pritegnila nazaj k Vraživniku. Sad njune ljubezni sta hčer Angela in sin Albert. Prevzela sta kmetijo, ki je težavna kot večina kmetij na Črneški in Libeliški gori.

"Oj strmi breg, življenje ti, po tebi speti je težko" ... je zapisal Blaž Mavrel. Ljudski pesnik iz Strojne. Strmi so bregovi v Črneški gori, strmo je polje okoli "cimprova", strmo je pri sosedu. Kdor hoče tu vzdržati, mora biti velik ljubitelj zemlje. Obdelava polj s stroji je skoraj nemogoča. Kruh se prideluje še pretežno na stari način, vendar ga imajo pri vsaki hiši, tistega rženega, s katerim postrežejo vsakega gosta.

Pavlova smrt je hudo prizadela, ne samo svoje, ampak tudi znanke in sosedo. Nerazumljiva so pota usode, nerazumljiva za njegove domače, prijatelje in znanke. Radi smo ga imeli vsi, saj daleč na okrog ni hiše, ki jim ne bi na

kakršni koli način pomagal. Znal je prijeti za vsako delo, kar se lepo odraža tudi na lepo urejenem domu, ki je ponos Vraživnikovih.

Bil je dolga leta član lovske družine Libeliče. Ni je stečine divjadi, ki je Pavel ne bi poznal, tudi ne brloga lisičjega. S svojim lovskim znanjem je bil vzgled mladim lovcom. Za svoje delo v lovski družini je dobil več pohval, pa tudi odlikovanje Lovske zveze Slovenije. Ni bil preveč trdnega zdravja, dolga leta je bolehal na želodcu. Na pljučih pa je zbolel spomladi 1993. Ugasnil je prijazen in dobrodušen nasmeh gospodarja. Njive in travniki bodo to pomlad zamažali čakali pridne gospodarje roke. Domači se nemo sprašujejo, kaj jim je storila smrt, ko jim je vzela moža, očeta in dedja. Odgovor bo ostal v temnem grobu na libeliškem pokopališču. Močno in trdno ga je objela težka koroška zemlja, zemlja, ki jo je napajal njegov znoj.

Domači bodo težko nadoknaditi praznino, ki je nastala. Ne morejo razumeti, da ne bo več krmil živine, da ne bo več oral, ne sejal, da ne bo več stopal po ozarrah svojih njiv, ne bo se več veselil sadov svojih pridnih rok. A lahko bo mirno spal, kajti pustil je domače, ki znajo prav tako ljubiti svojo zemljo.

Za Pavla je življenje zaprlo vrata. Ostale so neizpoljene želje in načrti za prihodnost, ostala pa je tudi prehojena življenska pot, na katero so lahko ponosni njegovi svojci in prijatelji. Pavel, hvala ti za vse, kar si dobrega storil. Ohranili te bomo v trajnem spominu.

Ferdo KNEZ

JELENOVE MAME NI VEČ

Skromno kot je živela, je tudi nepričakovano umrla Jelenova mama, Angela Štumpfl iz Razborce pri Mislinji. 30. marca 1914 ji je na Žoharjevi kmetiji v Završah nad Mislinjo stekla življenska zibel, kjer je vse do leta 1937 živela na kmetiji pri starših. Tega leta se je poročila in prišla za gospodinjo na Jelenovo kmetijo, na kateri sta si z možem lepo uredila zakonsko ognjišče, v katerem se jima je rodilo šest otrok: Ivan, Marija, Anton, Jože, Jožefa in Franc. Komaj štirinajst let ji je bilo dano, da sta z možem v zakonu prenašala lepe pa tudi težke trenutke življenja na kmetiji in tako skrbelo za kmetijo in vzgojo otrok. Težko in boleče pa je bilo za njo leto 1951, ko ji je umrl mož in na kmetiji je sama ostala z majhnimi otroki, za katere ji je bila edina skrb, da bi jih vzgojila v pridne in poštene, kar ji je tudi uspelo.

Takih slovenskih mater, kot je bila Jelenova mama je še veliko. Vseskozi je

bila skrbna, delovna in pridna. Na strmi Jelenovi kmetiji je zgodaj vstajala, zvečer pa je med zadnjimi šla k počitku, predno je vse postorila. Skrb za dobro gospodarjenje na kmetiji ji je bila prva in rada je pomagala vsakomur. Med NOB sta se oba z možem vključila in navezala stike s partizani in aktivisti. V tistih težkih časih, ko je okupator teptal naša tla, je Jelenova kmetija nudila zavetišče borcem in vsem, ki so se v tistih časih oglašali. Leta 1963 je za sodelovanje prejela odlikovanje.

Jelenove mame, skromne pohorske ženiče ni več. V svojem življenju se je vsake pomladi veselila, ko je vedela, da jo kliče delo pa polju in na zemlji, ki jo je vedno ljubila in cenila. Taka kot je bila Jelenova mama in takšno kot smo jo poznali, jo bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

F. Jurač

MARIJA JEROMEL - GROSOVA MAMA

Grosove mame, Marije Jeromel iz Tolstega vrha pri Mislinji ni več. Njeni najdražji in številni prijatelji so se na pokopališču v Radljah ob Dravi od nje poslovili, kjer so jo položili k zadnjemu počitku.

Marija Jeromel se je rodila 14. novembra 1905 leta v številni Strgarjevi kmetiji v Šmiklavžu, kjer je že kot otrok občutila tegobe takratnega življenja. Leta 1929 se je priženila na Grosovo kmetijo na Tolsti vrh pri Mislinji, kjer sta z možem Antonom vse do leta 1952 skrbno gospodarila, ko ji je to leto umrl mož. Brete težkega dela na kmetiji so potem prevzeli otroci. Devetim je podarila življenje in materinsko ljubezen jim je vlivala vse do zadnjih dni svojega življenja.

Grosova mama je bila skromna in poštena. Vse to pa je prenašala na svoje

otroke in vnuke, kajti vedno je rada rekla: "Bodite srečni in zdravi!" Na Grosovi kmetiji je garala in delala in nobeno delo ji ni bilo težko opraviti. Čeprav je bila izmučena od težkega kmečkega dela, ji je bilo v največje veselje in zadovoljstvo, da je vsako nedeljo lahko odšla v cerkev k maši; vsak večer, ko pa je legla k počitku, pa je zmolila rožni venec.

Hud in težak udarec pa je za Grosovo mamo bil leta 1982, ko je tragično umrl njen najstarejši sin Alojz. Vse prerana smrt sina jo je močno prizadela, v sebi pa je čutila veliko bolečino. V lepem in trajnem spominu bomo ohranili Grosovo mamo. Radi se je bomo spominjali takšne, kot je bila!

F.J.

VIHARNIK izdaja Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, p.o. Uredniški odbor: Ida Robnik, Majda Klemenšek in Gorazd Mlinšek. Urednica: Ida Robnik, lektorica: Majda Klemenšek. Tehnični urednik: Bruno Žnidaršič. Naklada: 1900 izvodov. Tisk: TGP CODA PRESS, Maribor. Dovršitev: GZP MARIBORSKI TISK, Maribor, 1994. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je VIHARNIK proizvod informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za kar se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

Njuna starost

Sedela sta za mizo in zrla skozi okno, kjer je tiho naletaval sneg in brisal sledove za avtomobilom, s katerim sta se mlada odpeljala v dolino po nujnih opravkih. Dolgo sta molče strmela v plesoče snežinke in tišino je motilo le monotono tiktakanje ure.

Naenkrat je on zakašljal in se zgrlil vase. "Spet si se prehladil oče," ga je okarala žena. "Skuhala ti bom čaja. Sicer pa tudi ni čudno - nikoli nimaš miru. Siliš v hlev, pa v drvarnico, ko dobro veš, kako si rahlega zdravja", se je jezila naprej in hitela pripravljat čaj. V kuhinji je prijetno zadišalo po lipovem cvetju in zazdelo se mu je, kot da se je od nekd prikradla pomlad, ko so zacvetele mogočne lipe ob hiši in zazdelo se mu je, da bo zdaj, zdaj zaslišal brenčanje čebel v njihovih krošnjah ko hite nabirat med za njegov čebeljak, te drobne živalce, njegove ljubljence.

Truplo tvoje zemlja krije, v hladnem grobu mirno spiš, tvoje srce več ne bije, bolečin več ne trpiš. Hiša prazna je ostala, le srce ve, kako boli, ko tebe ni.

ZAHVALA

Ob hudi in boleči izgubi naše drage žene, ljube mame, stare mame, prababice in sestre

VERONIKE PARADIŽ

iz Troblj

se vsem, ki so jo spremljali na zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter sveče, najlepše zahvaljujemo. Prav lepa hvala vsem sorodnikom, sosedom in znancem ter prijateljem, ki so nam ustno ali pisno izrazili sožalje in nam pomagali v težkih trenutkih. Hvala tudi Tereziji Vratar, Cilki Santner, Mariji Kamnik in Angeli Krivec za obiske na domu, dr. Mariji Arah za skrb in zdravljenje. Hvala tudi delavcem Tovarne pohištva Pameče za darovani vence, govorniku za poslovilne besede slovesa ter g. župniku Jožetu Firštu za pogrebni obred.

Žalujoči: mož Avgust, hčerka Zofka in sin Ivan z družinami, brat Franc iz Avstralije ter ostali sorodniki.

ZAHVALA

Ob mnogo prerani izgubi našega dragega moža, očeta, sina in brata

JOŽETA JESENIČNIKA

iz Srednjega Doliča

se vsem, ki so ga spremljali na vse prerani zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, sveče in za svete maše, najlepše zahvaljujemo. Prav lepa hvala sodelavcem Rudnika Velenje, govornikom za poslovilne besede pred odprtim grobom, rudarski godbi iz Velenja, šentflorijanskim pevcem za zapete žalostinke ter gospodu župniku Francu Gornjaku za pogrebni obred.

Žalujoči: žena Tilčka, sinova Jože in Damijan, mamam, sestri Elica in Slavka ter brat Slavko z družinami.

"To mi gre že res na otročje, ko takole sanjaram," se je zdrznil, ko je žena postavila predenj vroč čaj in mu ljubeče položila dlan na vroče čelo. Ja njegova ljuba, skrbna, zvesta žena, s katero si je že več kot petinštirideset let delil dobro in slabo. Iz revne, borne kmetije sta s pridnostjo ustvarila lep in ugleden grunt. Najbrž ni bila vsaka hiša tako srečna, da bi imela tudi tako pridne naslednike kot onadva. Spoštovali so ju in v miru sta v domači hiši preživljala jesen življenja. Koliko staršev so otroci potisnili v domove ostarelih, njiju pa so spoštovali in ju imeli radi. Mladim sta pustila gospodarstvo, jima pa vseeno pomagala po vseh močeh. Ko pa sta le postala preutrujena, sta se zatekla v njuno prijetno sobico in obujala spomine na mlada leta. Tu med temi štirimi stenami je bil svet samo njun. Nihče ni vstopal vanj. Sama sta čistila in pospravljala. V predalih sta hranila orumenele slike iz mladosti, čisto na dnu pa so skrita ležala pisma, ki sta si jih pisala kot fant in dekle. To so bila pisma, polna lepe in poštene ljubezni, ki jo danes srečamo le še v lepih, starih knjigah. Zdaj, na starost, sta jih vedno pogosteje jemala v roke in obujala spomine na mladost.

Prebrala sta jih z neko pobožno hvaležnostjo, da sta uspela priti skupaj in biti srečna kljub težavam, ki jih prinaša življenje. Po vseh teh letih pa sta se še vedno imela tako zelo rada, celo se je ta ljubezen z leti še po-

MAMA naša prva beseda je bila naš dom, naša sreča...

SPOMIN

19. februarja je minilo leto žalosti, odkar smo ostali brez tebe, draga mama, babica in tašča

MARIJA REDNAK

Nantekova mama iz Završ 34

Hvala vsem, ki se je spominjate in obiščete njen prerani grob ter ji prižgete svečko.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše drage mame, bice, prababice in sestre

MARICE LAMPREHT

iz Srednjega Doliča

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sodelavcem osnovne šole Dolič in Mislinja ter vsem prijateljem, ki ste jo spremljali na zadnji poti, darovali cvetje, vence, sveče in za svete maše ter nam ustno in pisno izrazili sožalje. Prav lepa hvala dr. Stanetu Stoporku in patronažni sestri Majdi Zajc za več letno zdravljenje in nego na domu. Hvala tudi zdravnikom in strežnemu osebju internega oddelka slovenjegraške bolnišnice ter osebju Doma odraslih v Velenju. Za pomoč ob našem najtežjem trenutku se zahvaljujemo tudi Bojanu Repolusku, družinam Antona in Marjana Sušec, Sešel, Klemenc in govorniku Marjanu Križaju za poslovilne besede, pevcem vokalne skupine "DRAVA" Turističnega društva iz Limbuša ter g. župnikoma za pogrebni obred.

Žalujoči: hčerka Marija za družino, sestra Rozika in ostali sorodniki.

glabljala. Kadar sta bila sama, sta se večkrat držala za roke. Ona njega že dolgo ni več klicala po imenu. Odkar sta dobila prvega otroka, mu je rekla kar "oče", on njej pa "mama". V te besede sta zljila vse svoje spoštovanje, drug do drugega. Zaihtela je: "Ja mama, kaj pa spet jočeš?" jo je začudeno vprašal. "Bojim se, da bi prej umrl ti kot pa jaz," je rekla potrto. "Brez tebe ne bi znala živeti." "Hja, eden bo sigurno prej umrl, kot drugi," se je zasmel. "Ampak jaz še dolgo ne mislim na smrt, saj veš, da rad pogledam za kakšno mlado," se je pošalil.

"Ah, ti moj neugnani, neumnež," se je nasmejhnila skozi solze in ga ljubeče krcnila po roki.

"Raje popij vroč čaj, da mi res ne zbolíš, jaz pa bom šla v hlev postorit pri živini, če naših ne bo pravi čas nazaj."

Spet sta utihnili in pogledala skozi okno. Snežna odeja se je hitro višala in z vsakim centimetrom je postajala skrb za mlade, večja.

Obraz je na okna risal čudovite ledene rože, njuna srca pa so kljub mrazu in starosti ostala mlada in topla.

Anica KUMER

ZAHVALA

Ob boleči prerani izgubi našega dragega moža, očeta in dedija

PAVLJKA OTA

p.d. Vraživnika iz Črneške gore

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, cvetje in sveče. Iskrena hvala primariju dr. Francu Verovniku za sprejem v bolnico, ter osebju, ki so mu lajšali bolečine. Posebno prisrčna hvala dr. Francu Hebru za požrtvovalno zdravljenje dolge in težke boleznii na domu. Iskrena hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, ter nam izrekli sožalje v teh težkih trenutkih. Hvala Lovski družini Libeliče za lovski pogreb, ter vsem lovcem, ki ste se v tako velikem številu udeležili pogreba in mu izkazali poslednjo čast. Hvala tudi vsem lovcem iz drugih lovskih družin. Hvala za poslovilne besede ob odprtem grobu, govornikom Borisu Pušniku in Francu Perovniku, ter pevcem za zapete pesmi.

Iskreno lepa hvala častitemu gospodu župniku Frančku Kranerju za opravljen pogrebni obred.

Žalujoči: žena Rozina, hčerka Angela in sin Albert z družinama

ZAHVALA

Naše drage mame, bice in prababice

MARIJE ODER

iz Velike Mislinje

ni več. Vsem, ki so jo spremljali na zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, sveče in za svete maše, se najlepše zahvaljujemo. Hvala vsem sosedom in prijateljem, ki so nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih. Prav lepa hvala tozdu Štedilniki in tozdu Hladilna tehnika Gorenje, sodelavcem tozda Transport Rudnika lignita Velenje in sodelavkam vzgojno varstvenega zavoda Slovenj Gradec in Mislinje. Hvala govorniku Marjanu Križaju za ganljivo izrečene besede slovesa, šentiljskim pevcem za zapete žalostinke in g. župniku Tinetu Tajniku za pogrebni obred.

Žalujoči: otroci Tone, Ivan, Mojca, Tončka in Rezka z družinami.

KOROŠKA ZADRUŽNA HRANILNO KREDITNA SLUŽBA p.o.

SLOVENJ GRADEC, CELJSKA CESTA 7
TELEFON: 0602/42-341, 42-344, 43-193
TELEFAX: 0602/43-301

TOLAR na TOLAR ZA RAZVOJ KMETIJSTVA

OBRESTNE MERE V MESECU MARCU 1994.

<i>Vloge</i>	<i>Mesečno</i>	<i>Letno</i>
Vloge na vpogled, tekoči in žiro računi	0,78 %	9,58 %
Vloge, vezane 1 mesec (31 dni)	1,72 %	22,25 %
Vloge, vezane 3 mesece (91 dni)	1,88 %	24,57 %
Vloge, vezane 6 mesecev (181 dni)	2,04 %	26,90 %
Vloge, vezane 12 mesecev (366 dni)	2,20 %	29,23 %
Vloge, vezane 24 mesecev	2,28 %	30,40 %
Vloge, vezane 36 mesecev	2,43 %	32,72 %
Kratkoročni krediti kmetom, dov. limit TR	2,88 %	39,71 %
Nedovoljen limit TR	3,58 %	51,35 %

Od 1. junija 1992 dalje je, ne glede na število dni v mesecu, enomesečna vezava 31 dni, torej jo je mogoče dvigniti 32. dan.

ZADRUGA-MARKET

PLIBERK - AVSTRIJA - TEL.: 004342352039

REZERVNI DELI

VELIKO SKLADIŠČE REZERVNIH DELOV
ZA MOTORNE ŽAGE - TRAKTORJE - MAG -
ROTAX MOTORJE IN KMEČKE STROJE.

MOLZNE NAPRAVE

ALFA LAVAL - WESTFALIA
REZERVNI DELI - MLEKOVODI - ČISTILA
PROJEKTIRAMO PO NAJNOVEJŠIH
NAVODILIH MOLZNE TEHNIKE.

KMEČKI STROJI

NOVI IN RABLJENI

DOBRODOŠLI PRI NAS

PRALNA SREDSTVA
ZA MLEKOVOD
ALFA ali WESTFALIA

KISLINA
ali ALKAL. **398.-**
12 kg
CALGONIT
PRAŠEK **449.-**
1.0 kg

VLAŽNI PAPIR
ZA VIMENA

1200 kom.

295.-

ALFA-BLUE

VEDRO
ZA NAPAJANJE
"PLASTIČNO"

129.-

SVETILKA
ZA VZREJO

159.-

VSE CENE SO V ŠILINGIH IN Z DAVKOM

PREGOVORI O DENARJU

Najbolj boleče je, če denar menja obraz in barvo.

Za najbolj smrtonosno orožje denarja ni škoda.

Šenk je danes umrl, edino smrt dela za šenk.

Mnoge iznenadi smrt pri preštevanju denarja.

Denar na svetu ni vse. Tako govorijo tisti, ki ga nimajo.

Denar je izvrstno mazilo za vse ležaje in kolesje življenja.

Denar je ključ, ki odpre marsikatera vrata.

Če hočeš do veliko denarja priti, se potruji h koriti.

Ponoči, ko nisem mogel spati, iz tople postelje sem moral vstati. Sem pisalo in papir v roke vzel in te reke pisati začel. Čeprav so v njih bodice, je v njih tudi mnogo resnice.

Jože KRAJNC

KOROŠKI
97,2 FM **Radio**
SLOVENJ GRADEC

Vsako nedeljo ob 9.00 uri
KMETIJSKA ODDAJA - VAŠA ODDAJA

OBVESTILO

V zvezi z RAZPISOM ZA ODDAJO KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ V ZAKUP, objavljenim v Kmečkem glasu, dne 2. 3. 1994, obveščamo vse zainteresirane obdelovalce, ki želijo imeti v letošnjem letu v zakupu zemljišča last Republike Slovenije, da morajo svojo prijavo oddati na predpisanem obrazcu SKG1, skupaj z zahtevano dokumentacijo.

Obrazce dobite na izpostavi Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije in sicer:

1. Za občini Dravograd in Radlje ob Dravi pri Dragici ČAS, na Mariborski 7 v Radljah ob Dravi (stavba Skupščine občine), tel. 73-197
2. Za občini Slovenj Gradec in Ravne na Koroškem pri Olgi POGOREVČNIK, na Meškovi 21 v Slovenj Gradcu (stavba Skupščine občine), tel. 41-151 ali 43-880.

Izpolnjene obrazce pošljite po pošti ali prinesite osebno na sedež Sklada v Radljah ob Dravi oziroma v Slovenj Gradcu, najkasneje do 2. aprila 1994. Uradne ure so v času razpisnega roka vsak delavnik od 8. do 12. ure.

OBRAZCI MORAJO BITI V CELOTI IZPOLNjeni. NEPOPOLNIH IN NEPRAVOČASNO PRISPelih PRIJAV NE BOMO UPOŠTEVALI.

V primeru, da ste imeli družbeno zemljišče že v najemu, je potrebno obvezno priložiti staro zakupno pogodbo.

SKLAD KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ
IN GOZDOV REPUBLIKE SLOVENIJE
Izpostava Radlje ob Dravi

NI VELIKO ČASA ZA RAZMIŠLJANJE

GG SLOVENJ GRADEC

GRADNJE

TEL.: 06 02/41-370

FAX: 06 02/42-684

Gradite hišo?

Urejate okolico?

Adaptirate poslovne prostore?

*Ali pa potrebujete le kamion gramoza,
usluge z buldožerjem, kopačem,
kompresorjem ...*

*Od ideje do
končne izvedbe*

*Vse mojstre za
zidanje, betoniranje,
ometovanje, beljenje,
pokrivanje fasad,
polaganje različnih podov,
oblog ali tlakovcev
najdete na enem mestu!*

POISKATI MORATE NAJUGODNEJŠEGA

ZAVAROVALNICA MARIBOR, ZAVAROVALNICA Z NAJDAJŠO TRADICIJO NA KOROŠKEM

Ljudje radi povedo, da ima Zavarovalnica Maribor na Koroškem najdaljšo tradicijo. V novih konkurenčnih razmerah se zavarovalnica trudi še naprej ostati z največ zavarovanci. To jim kar dobro uspeva, saj so v zadnjih letih ohranili dosežen nivo zavarovanj, čeprav čutijo vsa gospodarska gibanja, tako v kmetijstvu kot na vseh drugih področjih. Veseli pa so koroške zvestobe, ki se izraža v velikem zaupanju. Seveda pa to zaupanje Zavarovalnico Maribor tudi obvezuje.

Zavarovalnica Maribor je za zavarovanje živali pripravila stimulativne novosti

Odvisno od odškodninskih zahtev iz naslova osnovnega rizika zavarovanja živali bo v Zavarovalnici Maribor v bodoče s kuponi možno krojiti višino zavarovalne premije.

Zavarovalnica Maribor ima velike izkušnje tudi na področju kmetijskih zavarovanj, zlasti pri zavarovanju živali. Z uvedenimi sistemi zavarovanj so vplivali na uspešnejše zdravljenje živali. Odkrito smemo povedati, da so za višji nivo zdravljenja živali največ prispevale prav zavarovalnice. Zavarovalnica Maribor pa zdaj gre še korak naprej. Na osnovi spoznanj, da je dobremu gospodarju potrebno zaupati in ga za boljše delo ter večjo skrb za živali dodatno stimulirati, so uvedli kupone za zavarovanje plemenske živine. S temi kuponi si bo zavarovanec sam krojil višino premije, saj bo lahko po prvem letu uveljavljal 10% popust in nato postopoma celo do 50% popust na zavarovalno premijo. Ta popust pa bodo lahko uveljavljali samo tisti zavarovanci, ki bodo ob sklenitvi nove pogodbe vrnili vse kupone oziroma jih bo lahko manjkalo samo 5%. Ta novost velja le za osnovni riziko (pogin, zasilen in ekonomski zakol), za zdravljenje živali pa ostajajo v uporabi dosedanj sistemi, ki vzpodbujajo skrb za zdravo čredo.

Te novosti za uvajanje popustov na premije, ki stimulira najbolj skrbne rejce, pa verjetno v začetku ne bodo veseli tisti, ki imajo preveč škodnih primerov. Zavarovalnica je namreč za te uvedla dražjo premijo. Tisti kmet, ki mu bo ob sklenitvi nove pogodbe manjkalo 5 do 10% kuponov, ne bo deležen popusta in bo plačal premijo, ki se obračuna po predpisani premijski stopnji. Za uporabljene kupone nad 10 odstotkov pa se bo zavarovalna premija podražila za 10%. Ta dodatni strošek se v nekaj letih lahko dvigne celo na 50% dodatka. V zavarovalnici so prepričani, da bo večina kmetov dobro skrbela za svojo zavarovano živino in, da bodo zato le redki zašli v dražje zavarovanje živine.

V Zavarovalnici Maribor so torej domislili zanimiv sistem stimuliranja srčnih kmetov. Hkrati so vzpodbudili tudi tiste, ki morajo le nekoliko povečati skrb za živino in zmanjšati škodne primere. Kmetijska zavarovanja žal prinašajo zavarovalnici izgubo, zato je skupna odgovornost za razvoj zavarovanja čimvečjega števila živali po ugodnejših pogojih pač nujna.

Poleg tega Zavarovalnica Maribor ponuja kmetijam celovito zavarovanje in ugodne popuste tistim zavarovancem, ki imajo z zavarovalnico sklenjeni vsaj dve obliki premoženjskega zavarovanja. Premoženjsko zavarovanje in hkratno zavarovanje živali je zato deležno posebne pozornosti in ugodnosti. S tem zavarovalnica nagraduje zvestobo svojih zavarovancev in seveda vabi k širšim in kvalitetnejšim oblikam zavarovanj nove zavarovance.

Zavarovalnica Maribor je torej za svoje zavarovance šla korak naprej in o vseh teh novostih zdaj na terenu seznanjajo svoje zavarovance.

ZAVAROVALNICA MARIBOR NA OBISKU PRI MAJDI KONEČNIK, PRVI PO MLEČNI PROIZVODNJI NA KOROŠKEM

Če bi pred petimi leti z Zavarovalnico Maribor obiskali Majdo Konečnik (po domače Apačnik) v koroški vasi SELE, bi zapisali, da so v njeni družini s hišo in morda še čim že dolgo zavarovani pri Zavarovalnici Maribor. Takrat so v hlevu sicer imeli 25 goved, a so oddajali še malo mleka.

V zadnjih letih je na tej kmetiji prišlo do velikega razvojnega skoka, zato je današnji obisk z zavarovalnico povsem nekaj drugega. Kmetija je dobila novo podobo. Zemlja v dolini pod domačijo je urejena v lepo polje, na domačiji pa sta v razvoju dva programa: mlečna proizvodnja in kmečki turizem. Štiričlanska družina - Majda, mož Viktor, sin Nikolas in hčerka Anja - so trdo prijeti za delo, kar se opazi ob prvem pogledu na urejeno hišo za kmečki turizem in velik sodobno urejen hlev poln lepo rejene živine.

Majda, ki je zapustila poučevanje matematike, pravi, da je poleg korajže in trmaste odločnosti bilo potrebno pridobiti novo znanje in hkrati trdo delati. Samo s tem je bilo možno razbiti dvome nekaterih, ki v začetku niso verjeli, da se je možno v kratkem času prebiti med največje koroške proizvajalce mleka.

V novem hlevu je danes 90 glav goveje živine, od tega je 45 krav črno-bele pasme. Dnevno namolzejo okrog 800 litrov mleka. V lanskem letu so oddali 265.000 litrov mleka najvišje kakovosti. Po količini so tako dosegli prvo mesto na Koroškem in v Mariborski mlekarni. Majda Konečnik je ponosna na ta dosežek in zanimiva je njena pripoved o odločitvi za nakup prvih telic črno-bele pasme, o osvajanju znanja za izračunavanje dnevnih obrokov, o pravilni in kvalitetni molži in še o stotero stvarih, ki so potrebne v mlečni proizvodnji in v hlevu s toliko živali. Verjamemo lahko, da je za vsem tem tudi mnogo vsakodnevnega dela in o tem pričajo tudi Majdine roke. A pravi, da je pomembno tudi znanje. Mnogo si ga je sama pridobila, mnogo ga je že v družini. Povezali so se s strokovnjaki različnih strok in posebej so hvaležni Štruc Smiljanu iz celjske svetovalne službe, ki je za strokovno usmeritev kmetije največ prispeval. Poskrbel pa je tudi za sodelovanje s strokovnjaki, ki so imeli pravo znanje za razvojno usmerjanje.

Zanimivo je, da nameravajo mlečno proizvodnjo še povečati. Drugo leto nameravajo v hlevu imeti 60 krav, vso ostalo živino pa bi opustili. Teleta bodo torej sproti prodajali in več ne bodo vzgajali domačih telic. Ugotavljajo, da na tak način delajo marsikje v Evropi, pri nas pa je na trgu tudi dovolj živali za pomlajevanje stalaža.

V lanskem letu pa so se v družini lotili obsežne gradnje z namenom, da bi nedokončano hišo usposobili tudi za kmečki turizem. Prepričani so v uspeh, saj bodo gostom znali ponuditi dobre kmečke koroške jedi. Dolg je spisek jedi, ki

bo privabljal ljudi v ta miren koroški kotiček, a vseh skrivnosti s katerimi mislijo uspeti nam še niso izdali.

Sodelovanje z Zavarovalnico Maribor je zelo obsežno. Zavarovan imajo hlev, živino, stanovanjske objekte, stroje in vse drugo. Ocenjujejo, da so objekti zavarovani na okrog 80% dejanske vrednosti. V zadnjih letih so tudi pri tem prešli na realno zavarovanje. Z Zavarovalnico Maribor so zadovoljni. Pri tako obsežni mlečni proizvodnji prihaja v hlevu do pogostih problemov. Črno-bela pasma je odlična za mlečno proizvodnjo, a je občutljiva za zdravje. Prisilnih in ekonomskih zakolov je bilo sicer malo, a so vse probleme hitro in ustrezno rešili. Prav zato, ker nikoli ni bilo problemov ostajajo pri Zavarovalnici Maribor, čeprav so imeli ponudbe Adriatica in Triglava.

Ob zavarovanju živali in objektov pa so mislili tudi na sebe. Zato so tudi vsi življensko zavarovani, ker smatrajo, da je življensko zavarovanje zanesljiva naložba, poleg varčevanja ti zagotavlja tudi varnost. Pri tako obsežni proizvodnji se lahko zanesejo samo nase, na kmetiji se lahko vsak dan kaj zgodi, zato je življensko zavarovanje dobra naložba tudi za take primere, da o starosti in skromni pokojnini niti ne govorimo. Mikavna pa je tudi vsota, ki jo lahko dvigneš po preteku zavarovalne dobe. Zato razmišljajo, da bodo zavarovanje pri Zavarovalnici Maribor še povišali.

Matija GJERKEŠ, Kmečki glas

DELOVNI KOLEDAR ZA LETO 1994

DAN V MESECU	M E S E C												NO	DE
	JAN	FEB	MAR	APR	MAY	JUN	JUL	AVG	SEP	OKT	NOV	DEC		
1	S				N					S	P			
2	N			S	P		S		N				S	
3				N			N		S				S	
4				P		S			N				N	
5		S	S			N							S	
6		N	N										N	
7					S			S						
8	S	P			N			N		S				
9	N			DS			DS			N				
10				N			N		S				S	
11						S			N				N	
12		S	S			N							S	
13		N	N					S					N	
14					S			N						
15	S				N			P		S				
16	N			S			S		N					
17				N			N		S				S	
18						S			N				N	
19		S	S			N							S	
20		N	N					S					N	
21					S			N						
22	S				N					S				
23	N			S			S			N				
24				N			N		S				S	
25						S			N				N	
26		S	S			N					S	P		
27		N	N	P				S				N		
28					S			N						
29	S				N					S				
30	N			S			S			N				
31						N			P				S	

	DNI												UR	
DEL DNI	21	19	23	19	21	22	21	22	22	20	21	21	252	2016
PRAZNIKI P		1			2	1			1		1	1	8	64
DEL SOBOT DS				1			1						2	16
SKUP DEL DNI	21	20	23	22	22	22	22	23	22	21	22	22	262	2096
PROST.SOB S	5	4	4	4	4	4	4	4	4	5	4	5	51	
NEDELJE N	5	4	4	4	5	4	5	4	4	5	4	4	52	
DNI V MESECU	31	28	31	30	31	30	31	31	30	31	30	31	365	
OBRAČ DNI	21	21	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	262	2096

- * V FEBRUAR SE PRENESE 1 DAN IZ MARCA
- * V OKTOBER SE PRENESE 1 DAN IZ AVGUSTA
- * V APRILU IN JULIJU STA DRUGI SOBOTI DELOVNI

V letu 1994 bomo delali 252 delovnih dni in dve soboti (v aprilu in juliju), plačanih pa bomo imeli še 8 praznikov. Tako bomo skupaj obračunali 262 dni oziroma 2096 ur.

Februar ima tudi letos le 28 dni, zato si bomo v tem mesecu obračunali 1 dan iz meseca marca. En avgustovski delovni dan pa bomo obračunali v oktobru.

Mitja Jandl

Kmet PETER VINARNIK iz Brd ima vse svoje premoženje zavarovano pri Zavarovalnici Maribor. Tej Zavarovalnici zaupa, saj so bili pri njej zavarovani tudi njegovi predniki.

POSLOVNA ENOTA ZA KOROŠKO
SLOVENJ GRADEC
 POHORSKA CESTA 15
 - avtobusna postaja -
 telefon: 0602 41-591, 41-813
 telefax: 0602 41-814

PREDSTAVNIŠTVA:

RADLJE OB DRAVI
 telefon: 0602 71-942, 71-138

RAVNE NA KOROŠKEM
 telefon: 0602 21-346

DRAVOGRAD (AMD BAZA)
 telefon: 0602 84-079

NUDIMO VAM NAJUGODNEJŠE POGOJE
 AVTOMOBILSKEGA KASKO ZAVAROVANJA
- BREZ DOPLAČILA ZA KRAJO VOZILA.

ZAVAROVALNICA Z NAJDAJŠO
 TRADICIJO IN NAJVEČJIM ŠTEVILOM
 ZAVAROVANCEV NA KOROŠKEM

**ŽIVLJENJE GRE NAPREJ,
 IN MI Z VAMI**